

REPUBLIKA HRVATSKA
Visoki trgovački sud Republike Hrvatske
Savska cesta 62, Zagreb

Poslovni broj: 78 PŽ-643/2024-4

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A
|
R J E Š E N J E

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Jagode Crnokrak, predsjednice vijeća, Mladena Šimundića, suca izvjestitelja i Dubravke Matas, članice vijeća, u pravnoj stvari tužitelja DINOVA-DIONA d.o.o., Zagreb, Donje Svetice 127, OIB 41112127430, kojeg zastupa punomoćnica Marina Meter, odvjetnica iz Odvjetničkog društva Budimir & Meter d.o.o., Zagreb, Trg Nikole Šubića Zrinskog 1, protiv tuženika DIONA d.d. u stečaju, Zagreb, Avenija Marina Držića 4, OIB 36985141288, kojeg zastupa punomoćnik Ivan Tilošanec, odvjetnik iz Zagreba, Zelinska 5, radi upisa založnog prava, odlučujući o tužiteljevoj žalbi protiv presude i rješenja Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-664/2022-79 od 21. prosinca 2023., u sjednici vijeća održanoj 6. ožujka 2024.

p r e s u d i o j e

Odbija se kao neosnovana tužiteljeva žalba i potvrđuje presuda Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-664/2022-79 od 21. prosinca 2023. u točki I. njene izreke.

r i j e š i o j e

I. Odbacuje se kao nedopuštena dopuna tužiteljeve žalbe od 1. ožujka 2024. te od 5. ožujka 2024.

II. Ukida se presuda Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-664/2022-79 od 21. prosinca 2023. u pobijanim točkama II. i III. njene izreke i predmet vraća na ponovno suđenje.

III. Ukida se rješenje Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-664/2022-79 od 21. prosinca 2023. kojim nije dopuštena preinaka tužbe.

IV. Odluku o troškovima žalbenog postupka donijet će prvostupanjski sud u konačnoj odluci.

Obrazloženje

1. Presudom i rješenjem Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-3273/2016 od 30. ožujka 2021. odbijen je tužbeni zahtjev kojim se traži upis založnog prava na nekretninama tuženika u iznosu od 2.684.692,78 EUR s kamatama (točka I. izreke presude), odbijen je eventualno kumulirani tužbeni zahtjev (točka II. izreke presude), tužitelju je naloženo platiti tuženiku trošak parničnog postupka u iznosu od 201.063,42 EUR (točka III. izreke presude), dok je tuženik odbijen sa zahtjevom za isplatu troška u iznosu od 70.297,83 EUR (točka IV. izreke presude), te nije dopuštena preinaka tužbe od 17. siječnja 2023. (izreka rješenja). U bitnome, prvostupanjski sud navodi kako smatra osnovanim prigovor zastare koji je istaknuo tuženik, jer je za uknjižbu dobrovoljnog založnog prava tužitelja trebalo od tuženika tražiti izdavanje tabularne isprave za takvu uknjižbu. Stoga prvostupanjski sud smatra kako se radi o obveznopравnom odnosu za koji je propisan opći zastarni rok od 5 godina iz tadašnjeg članka 371. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj: 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01), kao propisa koji je bio na snazi u trenutku sklapanja Ugovora o kreditu i Dodatka I. ugovoru. S obzirom na to da je tužba podnesena 23. prosinca 2016., protekao je petogodišnji zastarni rok koji je počeo teći upisom tuženika u zemljišnim knjigama a iz rješenja Općinskog suda u Karlovcu zemljišnoknjižni odjel Z-3803/02 od 30. siječnja 2004.

1.1. Osim toga, u presudi navodi i kako tužbeni zahtjev, čak i kada bi predstavljao tužbu radi opravdanja predbilježbe, nije valjano postavljen niti je osnovan u smislu članaka 62. i 67. Zakona o zemljišnim knjigama („Narodne novine“ broj: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13 i 108/17; dalje: ZZK). Prema mišljenju prvostupanjskog suda, tužitelj nije dokazao da ima isprave prikladne za uknjižbu založnog prava, jer smatra da predmetni Ugovor o kreditu i njegov Dodatak br. 1. Ugovoru nisu ovjereni na zakonom propisani način, odnosno nisu ovjereni potpisi, pa tužitelj nije dokazao niti pravni temelj stjecanja založnog prava zbog čega bi tužbeni zahtjev na opravdanje predbilježbe bio neosnovan i u slučaju da je pravilno postavljen.

1.2. U odnosu na preinaku tužbe od 17. siječnja 2023. prvostupanjski sud ukazuje da se istoj tuženik usprotivio u podnesku od 7. veljače 2023. smatrajući da se radi ne samo o preinaci već i o obmani suda i tuženika kao i da se nije raspravljalo niti se on upustio u raspravljanje o tako promijenjenom tužbenom zahtjevu a osobito iz razloga što je punomoćnik tužitelja na navedenom ročištu netočno izjavio da ga je samo specificirao u valuti EUR.

2. Protiv točaka I., II. i III. navedene presude te rješenja u cijelosti žalbu je podnio tužitelj, zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primjene materijalnog prava te povreda ustavnog i konvencijskog prava na pošteno suđenje.

2.1. Prema mišljenju žalitelja, u pobijanoj presudi počinjene su brojne bitne povrede odredaba parničnog postupka, a presudu je donijela sutkinja koja se morala izuzeti od suđenja, jer smatra da je njegov zahtjev za izuzeće neosnovano odbijen. Tužitelj smatra da prvostupanjski sud nije valjano obrazložio ključne dokaze što se

posebno odnosi na činjenicu da je tuženik priznao tužbeni zahtjev jer je u odgovoru na tužbu dostavio ispravu – rješenje stečajnog suca od 27. siječnja 2000. prema kojemu postoji pravo odvojenog namirenja tužitelja. Prema mišljenju žalitelja, prvostupanjski sud povrijedio je brojna prava tužitelja, i to pravo na pošteno suđenje, pravo na pristup sudu, na procesnu ravnopravnost, pravo na dokazivanje, pravo na nepristranost suđenja i zabranu arbitrarnosti te u žalbi obrazlaže ovakve stavove.

2.2. Tužitelj navodi da je prvostupanjski sud pogrešno odbio dokazne prijedloge tužitelja, te da je pogrešan zaključak prvostupanjskog suda da je predmet vraćen u stadij glavne rasprave.

2.3. Nadalje, smatra da je prvostupanjski sud pogrešno odbio suditi po alternativnom tužbenom zahtjevu, što smatra arbitrarnim, jer je tužitelj podnesak s preinačenim zahtjevom dostavio na ročištu 17. siječnja 2023., a tuženik se upustio u raspravljanje i nije se istome usprotivio, pa se stoga smatra da je dao suglasnost za preinaku tužbe. S obzirom na to da je tuženik tek u kasnijim podnescima izjavio svoje protivljenje tužbi, a prvostupanjski sud o tome nije donio nikakvu odluku, odbijanje preinake predstavlja presudu iznenađenja, te obrazlaže i koje je druge povrede postupka, prema mišljenju žalitelja, počinio prvostupanjski sud (pitanje svrsishodne delegacije nadležnosti, odbijanja provođenja dokaza koje je predložio tužitelj, način na koji je sud proveo određene dokaza, pitanje „ravnopravnosti oružja“) te smatra da se presuda, zbog svih navedenih povreda, ne može ispitati.

2.4. Prema mišljenju tužitelja, prvostupanjski je sud pogrešno primijenio odredbe Zakona o zemljišnim knjigama, kao i Zakona o obveznim odnosima jer tužitelj nije postavio obveznopravni zahtjev za izdavanje tabularne isprave, već stvarnopravni zahtjev za upis založnog prava koji ne zastarijeva. Ukazuje kako je tužba podnesena sukladno rješenju zk odjela Općinskog suda u Karlovcu, kojim je dopušten upis predbilježbe založnog prava, a sadržaj tužbenog zahtjeva je takav da isti opravdava predbilježbu.

2.5. Ponavlja navode iznesene tijekom postupka, odnosno da je tuženik njegovom predniku priznao pravo založnog vjerovnika, jer to proizlazi iz pravomoćnog rješenja poslovni broj St-17/99 od 27. siječnja 2000., pa parnični sud isto nije ovlašten dovoditi u pitanje.

2.6. Nadalje, smatra i kako je sud pogrešno odmjerio troškove postupka, jer su sve radnje nakon odgovora na tužbu, u kojemu je tuženik istaknuo prigovor zastare, bile nepotrebne s obzirom na to da je prvostupanjski sud taj prigovor prihvatio nakon više od četiri godine. Predlaže preinačiti presudu u pobijanim točkama I., II. i III. njene izreke te u odnosu na rješenje, odnosno u tom dijelu ukinuti i vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

3. U odgovoru na žalbu tuženik osporava navode tužitelja, dostavlja odluke na koje se u odgovoru poziva te predlaže odbiti žalbu uz naknadu troškova odgovora.

4. Podnescima od 1. ožujka 2024. i 5. ožujka 204. podnesenim nakon isteka roka za podnošenje žalbe, tužitelj dodatno obrazlaže svoje žalbene navode, zbog

čega se navedeni podnesci smatraju dopunama žalbe podnesenim nakon proteka žalbenog roka.

5. Žalba je djelomično osnovana, djelomično neosnovana, a dopuna žalbe podnescima od 1. ožujka 2024. i 5. ožujka 2024. nije dopuštena.

6. Pobijana odluka ispitana je na temelju odredbe članka 365. stavka 2. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj: 53/91, 91/92 112/99, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 153/23; dalje: ZPP) u granicama dopuštenih žalbenih razloga, pazeći pritom po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz odredbe članka 354. stavka 2. točaka 2., 4., 8., 9., 11., 13. i 14. ZPP-a, kao i na pravilnu primjenu materijalnog prava.

7. Dopune žalbe od 1. ožujka 2024. i 5. ožujka 2024. odbačene su kao nedopuštene primjenom odredbe članka 358. stavka 2. i članka 366. stavka 1. ZPP-a jer su podnesene nakon isteka roka za podnošenje žalbe. Naime, tužitelj je prvostupanjsku presudu primio još u prosincu 2023., te je žalbeni rok od 15 dana istekao daleko prije predaje navedenih podnesaka kojima tužitelj dopunjuje žalbu.

a) u odnosu na bitne povrede odredaba parničnog postupka

8. Neosnovan je žalbeni navod prema kojemu je presudu donijela sutkinja koja je morala biti izuzeta od suđenja, jer je takav zahtjev tužitelja već ranije odbijen, no tužitelj pravilno ukazuje na neke druge procesne propuste prvostupanjskog suda zbog kojih se presuda ne može ispitati u cijelosti. Ovi propusti prvenstveno se odnose na pitanje o kojem je tužbenom zahtjevu sud trebao odlučiti, a o kojemu je tužbenom zahtjevu u konačnici odlučio.

9. Ovo iz razloga što je prvostupanjski sud pobijanom presudom odlučio o tužbenom zahtjevu kako je postavljen podneskom od 20. rujna 2022., a pobijanim je rješenjem odlučio da ne dopušta preinaku, cit. „alternativno postavljenog tužbenog zahtjeva od 17. siječnja 2023.“.

10. Naime tužitelj je, podneskom predanim na ročištu 17. siječnja 2023., preinačio tužbeni zahtjev u dijelu koji prvostupanjski sud i tužitelj nazivaju „alternativnim zahtjevom“, a o kojem zahtjevu prvostupanjski sud nije meritorno odlučio, već je riješio da se takva preinaka ne dopušta, jer se tuženik istoj usprotivio.

11. Pri tome ovaj sud ukazuje da tužitelj i prvostupanjski sud pogrešno smatraju da je tužitelj u svojim podnescima postavio alternativni tužbeni zahtjev.

12. Naime, prema odredbi članka 188. stavka 1. ZPP-a tužitelj može u istoj tužbi istaknuti više zahtjeva prema tuženiku, kada su svi zahtjevi povezani istom činjeničnom i pravnom osnovom. Ovisno o sadržaju građanskopravnog odnosa, tužitelj može istaknuti više zahtjeva na način da se tuženik oslobađa svoje obveze ako ispuni samo jedan od tih zahtjeva. U slučaju da tužitelj tako postavi svoj tužbeni zahtjev, radi se o alternativnim obvezama. Nadalje, ako je tužitelj u tužbi postavio

zahtjev na način da traži da se tuženiku naloži ispunjenje ugovorne obveze s time da je navodi da je voljan umjesto te činidbe primiti neku drugu činidbu (koja ne predstavlja ugovornu obvezu tuženika) radi se o procesnoj facultas alternativni.

13. Dakle, kod alternativnih obveza i kod procesnih facultas alternativa sud istovremeno odlučuje o svim zahtjevima tužitelja, pri čemu je tuženik kao dužnik u pravilu taj koji ima pravo izbora načina ispunjenja obveze (članak 33. ZOO-a), uz iznimke propisane odredbama članaka 33.-36. ZOO-a.

14. No, s obzirom na to da tužitelj svoj zahtjev nije postavio na taj način, već je u svojim podnescima postavio tužbeni zahtjev u skladu s odredbom članka 188. stavka 2. ZPP-a, ne radi se o alternativnom, već o eventualno kumuliranom tužbenom zahtjevu. U takvom slučaju, zahtjev se postavlja na način da tužitelj traži od suda da, ukoliko nađe da je ranije istaknuti zahtjev neosnovan, prihvati drugi tužbeni zahtjev, pri čemu do odlučivanja o drugom zahtjevu dolazi tek ako sud odbije prvotno postavljeni zahtjev.

15. U odnosu na eventualno kumulirani tužbeni zahtjev kako je postavljen podneskom od 17. siječnja 2023., ovaj sud ukazuje da se tuženik, nakon primitka podneska, na isti tijekom ročišta usmeno očitovao na način da je izjavio da ostaje u cijelosti kod svih dosadašnjih navoda i osporavanja, a osobito kod prigovora zastare, te izjavio da predlaže zaključenje glavne rasprave. Prema tome, tuženik se upustio u raspravljanje po preinačenoj tužbi i nije se usprotivio preinaci, zbog čega se, po samom zakonu, smatra da se tuženik upustio u raspravljanje po preinačenoj tužbi u smislu odredbe članka 190. stavka 4. ZPP-a. S obzirom na to da je tek naknadno predanim podneskom od 7. veljače 2023. tuženik izjavio svoje protivljenje preinaci, prvostupanjski je sud isto protivljenje pogrešno prihvatio te odbio preinaku.

16. Dakle, žalitelj pravilno ukazuje da prvostupanjski sud, prilikom donošenja presude, nije odlučio o postavljenom zahtjevu, te je time počinio bitnu povredu iz odredbe članka 354. stavka 2. točke 12. ZPP-a u odnosu na eventualno kumulirani tužbeni zahtjev, jer je isti prekoračio na način da je sudio o nečemu drugome, zbog čega je taj dio presude trebalo ukinuti (članak 369. stavak 4. ZPP-a). Iz navedenog razloga ukinuto je i rješenjem kojim nije dopuštena preinaka tužbe od 17. siječnja 2023. u odnosu na eventualno kumulirani tužbeni zahtjev, pri čemu o navedenoj preinaci sud nema potrebe posebno odlučivati. Ovo iz razloga što se smatra da je tuženik, time što se upustio u raspravljanje po preinačenom zahtjevu, pristao na preinaku po samom zakonu.

17. No, s obzirom na to da se navedena povreda odnosi samo na eventualno kumulirani tužbeni zahtjev, presudu je moguće ispitati u pobijanoj točki I. njene izreke, kako u odnosu na povrede postupka, tako i u odnosu na primjenu materijalnog prava.

18. U odnosu na točku I. izreke presude ovaj je sud ispitao i ostale žalbene navode koji se odnose na druge moguće bitne povrede odredaba parničnog postupka – pitanje svrsishodne delegacije, provođenja dokaza i odbijanja pojedinih

dokaznih prijedloga tužitelja, za koje tužitelj smatra da su mu onemogućili raspravljanje pred sudom.

19. Što se tiče pitanja svrsishodne delegacije, koju je tražio tužitelj, i prema mišljenju ovog suda prvostupanjski je sud taj zahtjev pravilno odbio, jer, osim subjektivnog stava tužitelja, ne postoji nikakav razlog koji bi navedenu delegaciju opravdao. Nadalje, u odnosu na provođenje dokaza i saslušanje svjedoka Ivice Magića, treba ukazati da niti u tom slučaju prvostupanjski sud nije povrijedio prava tužitelja, jer takva povreda ne proizlazi iz zapisnika s ročišta na kojemu je saslušanje provedeno. Pri tome tužitelj u svojoj žalbi ne navodi što bi to tako bitno navedeni svjedok mogao iskazati, a što bi moglo utjecati na pravilnost i zakonitost presude, već samo općenito prigovara načinu provedbe saslušanja svjedoka.

20. U odnosu na pitanje odbijanja dokaznih prijedloga tužitelja (saslušanje sutkinje Vesne Malenica predložene na neodređene okolnosti utvrđenja činjenica u stečajnom spisu) svakako treba ukazati da je prvostupanjski sud dao pogrešne razloge odbijanja. Naime, prvostupanjski sud smatra da je, odlukom Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske kojom je ukinuta ranija presuda, predmet vraćen u fazu glavne rasprave, a kako je saslušanje predloženo nakon zaključenja prethodnog postupka, smatra da je tužitelj prekludirao rok za podnošenje tog prijedloga. Pri tome se prvostupanjski sud ne poziva na odredbu zakona na kojoj bi utvrdio postojanje prekluzije, no očito je da se radi o odredbi članka 299. stavka 3. ZPP-a. Međutim, ovaj sud ukazuje da je prvostupanjski sud, bez ikakvog pitanja ili ograda, prihvatio nove činjenice i dokaze koje je predložio tuženik (rješenje Općinskog suda u Karlovcu zemljišnoknjižni odjel Z-3803/02 od 30. siječnja 2004. na listu 327. spisa), i na istome zasnovao zaključak o zastari, pa navedeni razlog odbijanja tužiteljevog dokaznog prijedloga nije osnovan.

21. No, bez obzira na obrazloženje razloga odbijanja provođenja dokaza saslušanjem svjedoka Vesne Malenica žalitelj neosnovano tvrdi kako mu je time onemogućeno raspravljanje pred sudom. Naime, odbijanje suda da provede određeni dokaz samo po sebi ne predstavlja onemogućavanje stranke u raspravljanju pred sudom iz članka 354. stavka 2. točke 6. ZPP-a. Prema toj odredbi, stranka se može onemogućiti da raspravlja pred sudom samo nezakonitim postupanjem suda, a ovlaštenje suda da odbije određeni dokazni prijedlog u skladu je s njegovim zakonskim ovlaštenjem i proizlazi iz članka 220. stavka 2. ZPP-a. Iz prijedloga za provođenje dokaza saslušanjem navedenog svjedoka doista ne proizlazi na koju bi se okolnost taj svjedok trebao saslušati, a posebno ne to da se navedena okolnost ne bi mogla nedvojbeno utvrditi temeljem isprava koje su priložene u spis ili se nalazi u stečajnom spisu. Slijedom navedenog, i pravilnom primjenom odredbi Zakona o parničnom postupku takav je prijedlog trebalo odbiti, pa navedenim odbijanjem prvostupanjski sud nije počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točke 6. ZPP-a.

22. Ispitujući odluku izvan navoda žalbe, utvrđeno je da prvostupanjski sud, u odnosu na točku I. izreke presude, nije počinio niti koju drugu bitnu povredu odredaba parničnog postupka na koju drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti.

b) pitanje utvrđenog činjeničnog stanja

23. U odnosu na činjenice bitne za donošenje odluke o pobijanoj točki I. izreke, treba ukazati da iste nisu sporne između stranaka. Naime, nije sporan sadržaj samog zahtjeva, nije sporno postojanje Ugovora o kreditu i Dodatka I. Ugovora o kreditu niti je sporan njihov sadržaj, nije sporan upis tuženika u zemljišne knjige niti je sporno postojanje i sadržaj rješenja Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj St-17/99 od 27. siječnja 2000., pa je na ovako utvrđene činjenice u odnosu na točku I. izreke presude trebalo primijeniti materijalno pravo.

c) primjena materijalnog prava u odnosu na točku I. izreke presude

24. Tužitelj u svojoj žalbi, između ostalog, navodi i kako je njegovo založno pravo utvrđeno u stečajnom postupku, te da isto više ne može biti predmetom ispitivanja u ovom postupku. U rješenju Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske poslovni broj PŽ-2064/2021 od 21. ožujka 2022. ovaj je sud ukazao da je, u vrijeme otvaranja stečajnog postupka nad tuženikom i donošenja rješenja o utvrđenim i osporenim tražbinama, pitanje razlučnog prava odnosno prava na odvojeno namirenje bilo bitno drugačije riješeno. Naime, u vrijeme otvaranja stečajnog postupka na snazi su bile odredbe Stečajnog zakona objavljenog u („Narodnim novinama“ broj 44/96 i 161/98; dalje: SZ), prema kojima nije bilo prepreke za prijavljivanje i ispitivanje tražbina te prava na odvojeno namirenje.

25. Tek u izmjenama Stečajnog zakona objavljenim u („Narodnim novinama“ broj 129/03) promijenjena je odredba članka 175. SZ-a, te je dodan stavak 4. prema kojemu razlučna prava više nisu bila predmetom ispitivanja. Upravo kako bi se mogao utvrditi točan sadržaj rješenja o utvrđenim i osporenim tražbinama, u ukidnom rješenju ukazano je prvostupanjskom sudu na potrebu da odluči o zahtjevu za priklapanje stečajnog predmeta.

26. Prema odredbi članka 181. stavka 1. SZ-a pravomoćna odluka kojom se utvrđuje tražbina i njezin isplati red ili kojom se utvrđuje da tražbina ne postoji, djeluje prema stečajnom dužniku i svim stečajnim vjerovnicima. Dakle, nije sporno da je odluka kojom je utvrđena tražbina prednika tužitelja u iznosu od 19.054.347,45 kn, s pravom odvojenog namirenja postala pravomoćna (rješenje Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj St-17/99 od 27. siječnja 2000.), te da djeluje prema stečajnom dužniku i svim stečajnim vjerovnicima.

27. Ono što tužitelj traži u ovom predmetu jest upis navedenog založnog prava u zemljišne knjige, čime bi se učinak njegovog založnog prava prema pravomoćnom rješenju Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj St-17/99 od 27. siječnja 2000. protekao i na sve treće osobe u smislu članka 122. stavka 1. i članka 264. te članka 267. ZV-a, u smislu zaštite povjerenja u upisana stvarna prava.

28. U odnosu na pitanje valjanosti postavljenog glavnog tužbenog zahtjeva, odnosno njegove suglasnosti s člancima 62. i 67. ZZK-a, ovaj sud ukazuje kako se založno pravo stječe na više načina – pravnim poslom, temeljem sudske odluke ili zakona (odredba članka 305. stavka 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim

pravima, „Narodne novine“ broj: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 90/10, 143/12 i 152/14; dalje: ZV).

29. Stoga je u ovom postupku potrebno odgovoriti na pitanje koja je to vrsta založnog prava čiji upis traži tužitelj pobijanom točkom I. izreke presude, a koja se sastoji od zahtjeva da sud odredi upis založnog prava na nekretninama tuženika. Ovaj sud smatra da je takav zahtjev, po svom sadržaju, usmjeren na zasnivanje sudskog založnog prava, koji je prvostupanjski sud pravilno odbio.

30. Prema odredbama članka 311. i 312. ZV-a sudsko založno pravo na nekretninama može biti prisilno i dobrovoljno. Imajući u vidu kako se sudsko dobrovoljno založno pravo zasniva temeljem ugovora koji stranke sklope pred sudom u svrhu osiguranja tražbine (odredba članka 312. stavka 1. ZV-a), a stranke nisu sklopile takav ugovor pred sudom, jasno je kako tužitelj u ovom predmetu prvotno postavljenim tužbenim zahtjevom traži prisilno sudsko ostvarenje založnog prava.

31. Odredbom članka 311. ZV-a propisano je da se prisilno sudsko založno pravo osniva temeljem odluke suda donesene u postupku prisilnog osiguranja tražbine (članak 311. stavak 1. ZV-a). U takvom slučaju pretpostavke pod kojima sud može odlučiti da se osnuje prisilno založno pravo određuju se sukladno zakonskim odredbama koje uređuju sudski postupak osiguranja novčanih tražbina. U ovom konkretnom slučaju, pretpostavke za zasnivanje prisilnog sudskog založnog prava u trenutku sklapanja Ugovora o kreditu i Dodatka I. Ugovora o kreditu bile su regulirane odredbama članka 257. - 260. tada važećeg Ovršnog zakona („Narodne novine“ broj: 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 67/08), a u trenutku podnošenja tužbe odredbama članka 295. - 298. Ovršnog zakona („Narodne novine“ broj: 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17 i 131/20; dalje: OZ), koje bi se trebale primijeniti na odgovarajući način.

32. Osnovna pretpostavka za zasnivanje (stjecanje) sudskog prisilnog založnog prava na nekretninama po oba navedena zakona (odredba članka 258. OZ-a iz 1996. odnosno članka 296. OZ-a iz 2012.) jest postojanje ovršne isprave kojom je utvrđena novčana tražbina predlagatelja osiguranja temeljem koje on ima pravo tražiti osiguranje te tražbine zasnivanjem založnoga prava na nekretnini protivnika osiguranja. Kako Ugovor o kreditu i Dodatak I. Ugovora o kreditu, na koje se tijekom postupka činjenično poziva tužitelj i koje predstavljaju dio činjeničnog supstrata tužbe, nisu ovršne isprave temeljem kojih bi predlagatelj mogao tražiti zasnivanje sudskog prisilnog založnog prava, pa tužitelj temeljem tih isprava nema pravo tražiti zasnivanje sudskog založnog prava.

33. Nadalje, u slučaju kada bi se smatralo da tužitelj ovako postavljenim tužbenim zahtjevom traži upis dobrovoljnog založnog prava, stav prvostupanjskog suda da je takav zahtjev u zastari bio bi pravilan. Naime, prema odredbama Dodatka I. Ugovora o kreditu, tuženik je preuzeo obvezu izdavanja valjane tabularne isprave, pa se zahtjev za upis založnog prava zasnovan na toj ispravi smatra obveznopravnim zahtjevom, jer bi u tom slučaju izdavanje tabularne isprave zamijenila sudska odluka. S obzirom na to da je zastara za obveznopravni zahtjev izdavanja tabularne isprave počela bi teći nakon upisa vlasništva tuženika u

zemljišne knjige 2004. godine, a tužba je podnesena 2016. godine, prvostupanjski sud pravilno ukazuje da je u odnosu na takav zahtjev prošao zastarni rok.

34. Sukladno svemu navedenom, ovako postavljen tužbeni zahtjev pravilno je odbijen kao u točki I. izreke presude.

d) u odnosu na troškove postupka

35. S obzirom na to da je prvostupanjska presuda ukinuta u točki II. njene izreke, te u odnosu na rješenje kojim je odlučeno da se ne dopušta preinaka tužbe, nije moguće niti donijeti odluku o troškovima postupka.

36. Iz navedenog razloga, primjenom odredbe članka 166. stavka 4. ZPP-a, trebalo je ukinuti i odluku o troškovima postupka.

37. Slijedom navedenog, temeljem odredbe članka 166. stavka 4. te članka 369. stavka 4. ZPP-a presuda je ukinuta u dijelu kojim je tužbeni zahtjev prekoračen (točka II. izreke) te u dijelu koji se odnosi na troškove postupka, dok je temeljem odredbe članka 368. stavka 1. ZPP-a tužiteljeva žalba odbijena u odnosu na pobijanu točku I. izreke presude, i presuda je u tom dijelu potvrđena. Ovaj sud dodatno ukazuje da, prema fiksnom tečaju konverzije, iznos od 19.054.347,45 kn odgovara iznosu od 2.528.946,51 EUR, a ne iznos od 2.684.692,78 EUR kako je to navedeno u tužbi, no kako je odbijanje tužbenog zahtjeva u tom dijelu potvrđeno, ova pogreška ne utječe na pravilnost i zakonitost presude u odnosu na točku I. njene izreke.

38. Rješenje kojim je odlučeno da se ne dopušta preinaka tužbe ukinuto je temeljem odredbe članka 190. stavka 4. ZPP-a, bez potrebe ponovnog odlučivanja o preinaci, jer se prema samom zakonu smatra da se tužitelj istoj nije protivio, s obzirom na to da se upustio u raspravljanje.

39. U nastavku postupka prvostupanjski će sud pozvati tuženika da se dodatno očituje o eventualno kumuliranom tužbenom zahtjevu, provesti prethodni postupak, odlučiti o predloženim dokazima, provesti glavnu raspravu te nakon tako provedenog postupka donijeti novu odluku.

Zagreb, 6. ožujka 2024.

Predsjednica vijeća
Jagoda Crnokrak

Broj zapisa: **9-30864-fd64d**

Kontrolni broj: **02ab4-76ab9-37736**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisan sljedećim certifikatom:
CN=Jagoda Crnokrak, O=VISOKI TRGOVAČKI SUD REPUBLIKE HRVATSKE, C=HR

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:

<https://usluge.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti-dokumenta/>

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.

Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, **Visoki trgovački sud Republike Hrvatske** potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.